

VIISAS
TYPPI-
KIERTO

Apila lypsylehmien ruokinnassa

Webinaari 11.11.2025

Sari Kajava, Luke Maaninka

Kiitokset: Auvo Sairanen & Sanna Kykkänen

N-Fiksu ja Valkuaisviisas maidontuotanto (ViiMa)

hankkeet

Kirsi Järvenranta/Luke

Euroopan unionin
osarahoittama

Apilaturmen ominaisuuksia ruokinnan näkökulmasta

- Apilassa yleensä heinäturmeen verrattuna
  - Vähän NDF-kuitua, enemmän iNDF-kuitua (sulamatonta)
  - Pienempi sulavuus
  - Suurempi raakavalkuaispitoisuus
    - Typen hyväksikäyttö heikompaa; yhteys rehuannoksen valkuaispitoisuuteen

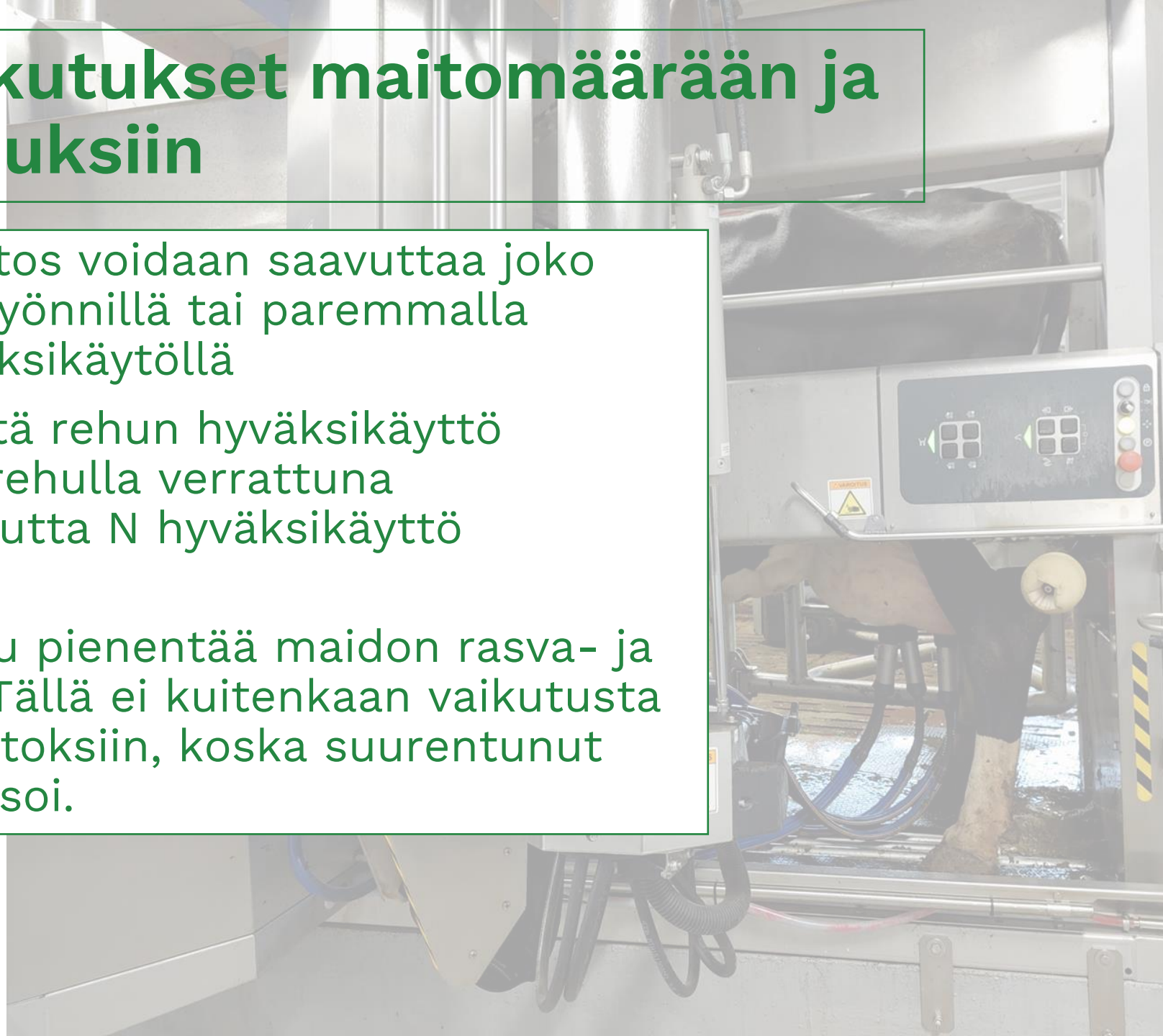
g/kg ka	Nurmisäilörehu 1. sato, aik./norm. korjuu	Puna-apilasäilörehu 1. ja 2. sato, norm. korjuu
D-arvo	690	650 ↓
ME, MJ/kg ka	11,0	10,4 ↓
rv	160	205 ↑
OIV	84	93 ↑
Kuitu (NDF)	550	370 ↓
Sulamaton kuitu (iNDF)	70	90 ↑
Hajoavan valkuaisen osuus (HVO)	0,85	0,80

Rehuvalkuaisen
pötsihajoavuus apilalla
pienempi ja OIV:n osuus
suurempi.

Apilarehun vaikutukset maitomäärään ja maidon pitoisuuksiin

- Korkeampi maitotuotos voidaan saavuttaa joko suuremmalla rehunsyönnillä tai paremmalla ravintoaineiden hyväksikäytöllä
- Viittauksia siihen, että rehun hyväksikäyttö tehokkaampaa apilarehulla verrattuna nurmisäilörehuun, mutta N hyväksikäyttö heikompaa
- Tyypillisesti apilarehu pienentää maidon rasva- ja valkuaispitoisuutta. Tällä ei kuitenkaan vaikutusta rasva- ja valkuaisstuotoksiin, koska suurentunut maitomäärä kompensoi.

Apilaa syödään enemmän

- Palkokasveilla rehuannoksen sulavuus ja karkearehusta peräisin oleva kuitu tyypillisesti pienemmät, koska heinä- ja palkokasvien rakenne erilainen
- Palkokasvit hajoavat pötsissä nopeammin kuin heinäkasvit → pötsivirtaus nopeampi ja –täyteisyys pienempi → syönti lisääntyy

Jos säilörehussa apilaa 30-70 %:

- Säilörehun syönti: + 1,3 kg ka/pv
- Maito: + 1,3 kg/pv
- EKM-tuotos: + 0,8 kg/pv
- Maidon rasva: - 1,4 g/kg
- Maidon valkuainen: - 0,4 g/kg
- Valkuaistuotos: + 31 g/pv

Jos säilörehussa apilaa 100 %:

- Säilörehun syönti: + 0,4 kg ka/pv
- Maito: + 1,6 kg/pv
- EKM-tuotos: + 0,8 kg/pv
- Maidon rasva: - 1,9 g/kg
- Maidon valkuainen: - 1,1 g/kg
- Valkuaistuotos: + 18 g/pv

D-arvo keskimäärin 40 g/kg ka pienempi nurmiheiniin verrattuna.

Kuitu puhuttaa ruokinnassa

- Riittävä kuidunsaanti välttämätöntä märehitjoiden pötsin normaalille toiminnalle
- Dieetin karkearehusta peräisin olevan kuidun vähimmäissaantisuosituksena pidetään 250 g/kg ka
- Apilapitoisen rehustuksen kuitusuositus voi olla heinänumirehuja pienempi sulamattoman kuidun vuoksi
- Palkokasvien kuidulla suuri kationi-vaihtokapasiteetti → puskuroi pötsin pH:ta
- Suuri rv-pitoisuus puskuroi hieman happamuutta
- Ruokinnan väkirehuosuutta suunniteltaessa huomioitava dieetin kuitupitoisuus

Pari apilaruokintaesimerkkiä

Laskelmat perustuen Lypsikki-tuotosvastemalliin

	1. sato, apilan osuus 0 %	1. sato, apilan osuus 35 %	2. sato, apilan osuus 0 %	2. sato, apilan osuus 55 %
Säilörehu	14,2	14,7	13,8	13,6
Ohra + kiv., kg ka/pv	9,5	9,8	9,3	10,2
Rypsirouhe, kg ka/pv	2,4	2,4	2,2	1,5
Yht. syönti, kg ka/pv	26,2	26,8	25,3	25,3
Säilörehun D-arvo, g/kg ka	680	660	670	650
Karkearehun kuitu, g/kg ka	302	284	283	284
OIV, g/kg ka	94	94	94	94
RV, g/kg ka	156	164	158	162
EKM, kg/pv	39,4	39,8	38,5	39,3
Maitotuotto- rehukustannus, €/pv	13,3	13,4	13,0	13,3

Apilarehu ja hedelmällisyys

- Apila sisältää luonnostaan heinänurmia enemmän kasviestrogeenejä (mm. fytoestrogeenejä).
- Lampailla runsas kasviestrogeenien saanti on heikentänyt hedelmällisyyttä ja aiheuttanut lisääntymishäiriöitä. Naudat eivät kuitenkaan lampaisiin verrattuna yhtä herkkiä kasviestrogeeneille
- Naudoilla kasviestrogeenien aiheuttamat lisääntymishäiriöt ovat **harvinaisia** ja liittyvät yleensä **erittäin runsaaseen** kasviestrogeenien saantiin. Syitä naudan parempaan sietokykyyn voivat olla:
  - erilainen estrogeenireseptoritiheys kohdussa
  - erot aineenvaihdunnassa
  - ekvolin (estrogeenisesti aktiivinen metaboliitti) heikompi imeytyminen naudan suolistosta

VIISAS
TYPPI-
KIERTO

11.11.2025

Tavanomaisilla ruokinnoilla
puna-apilan kasviestrogeenit
eivät aiheuta ongelmia
naudoille

Apilarehun säilöntä

- Puna-apilan (ja palkokasvien yleensäkin) säilöntä vaikeampaa
  - korkea puskurikapasiteetti
  - vähäinen sokeripitoisuus
  - alhainen kuiva-ainepitoisuus
- Avainroolissa esikuivaus, nopea varastointi ja tiivistäminen, sopiva säilöntäaine

Onnistunut apilasäilörehun teko koostuu monista tekijöistä:

- **Märkä rehu** tuo haasteita
  - Apila luontaisesti mehevä kasvi
  - Esikuivauksen aiheuttamat hengitys- ja varisemistappiot uhkana, lehdet kuivuvat nopeammin kuin varret
  - Erittävä puristeneste voi olla iso ongelma, jos kasvusto märkää
    - Ravintoainetappiot ja ympäristökuormitus
  - Toisaalta, apilarehu tiivistyy hyvin
- **Tehokkaan säilöntäaineen** käyttö suositeltavaa ja sitä tärkeämpää mitä kosteampi raaka-aine
- Keskimäärin apilarehut kuitenkin säilyvät ihan hyvin

Huomioita ruokinnan suunnittelussa

- Apila seoksessa syötettynä erinomainen vaihtoehto, optimaalinen osuus 40-50 %
- Valkuaisen ja kuidun määrä ja laatu
  - Dieetin kokonaisuus ratkaisee
  - Valkuaistäydennyksen määrää voi pienentää, mutta hyvälaatuinen pötsissä hajoamaton valkuaislähde (rypsi) voi lisätä maitotuotosta
- Miten apilan osuus rehussa tunnetaan?
  - Kalsiumpitoisuus yhteydessä apilan määrään
    - Korkea kalsium etu lypsävien rehustuksessa, mutta vältettävä umpilehmillä

VIISAS
TYPPI-
KIERTO

11.11.2025

kiitos!

Lähteet

- Johansen, J., Lund, P. and Weisbjerg, M.R. 2018. Feed intake and milk production in dairy cows fed different grass and legume species: a meta-analysis. *Animal* 12: 66-75.
<https://doi.org/10.1017/S1751731117001215>
- Kuoppala, K. 2010: Influence of harvesting strategy on nutrient supply and production of dairy cows consuming diets based on grass and red clover silage. Doctoral Dissertation.
- Kuoppala, K., Ahvenjärvi, S., Rinne, M., Vanhatalo, A., 2009. Effects of feeding grass or red clover silage cut at two maturity stages in dairy cows. 2. Dry matter intake and cell wall digestion kinetics. *J. Dairy Sci.* 92, 5634–5644. <https://doi.org/10.3168/jds.2009-2250>
- Rinne, M. OptiPalko-hanke ja Atria Alkutuotanto –webinaari. 26.3.2024.
- Vanhatalo, A., Kuoppala, K., Ahvenjärvi, S., Rinne, M., 2009. Effects of feeding grass or red clover silage cut at two maturity stages in dairy cows. 1. Nitrogen metabolism and supply of amino acids. *J. Dairy Sci.* 92, 5620–5633. <https://doi.org/10.3168/jds.2009-2249>

VIISAS
TYPPI-
KIERTO

Euroopan unionin
osarahoittama

Pohjois-Savon liitto

BOREAL

HKFOODS

Suoviljelysyhdistys
MTK:n säätiö
Kylvösiemensäätiö
Agronomiliitto

KIITOS!